KORTVERSION

RUFS 2010

Guide till Regional utvecklingsplan
för Stockholmsregionen – RUFS 2010

SÅ BLIR VI EUROPAS MEST ATTRAKTIVA STORSTADSREGION

Utmaningar
för vår region

En gemensam
vision

Mötesplatser
utan gränser

Det handlar om dig och mig. Om hur vi bor och lever, hur vi jobbar och reser, hur vi kan överbrygga klyftor i samhället. Om våra barn och våra barnbarns framtid. Det handlar om att skapa en region som vi alla kan vara stolta över.

Under fyra års tid har kommuner, företag, organisationer och medborgare arbetat med en övergripande plan för Stockholmsregionen. Visionen är att vi ska bli Europas mest attraktiva storstadsregion. Nu ska vi förverkliga den. Tillsammans.

Stockholmsregionen står inför ett antal utmaningar utifrån regionens förutsättningar och omvärldens påverkan. För att kunna fortsätta utvecklas och nå en gemensam vision måste svårigheterna mötas och lösas – både idag och för framtiden.

Utmaningar för vår region

Utmaningarna som regionen står inför har varit en stark drivkraft i arbetet med en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS 2010). Att klara en befolkningsökning motsvarande ett Göteborg fram till 2030 och att minska klimatpåverkan samtidigt som regionen växer, kräver ansvar och ett kraftfullt genomförande.

Vi ska bli attraktivast genom att utveckla en region där människor kan bo, verka och leva på ett sätt som skapar förutsättningar för att utveckla idéer och skapa förnyelseförmåga.

Det kommer att krävas många åtgärder; mer kollektivtrafik, fler bostadsområden och andra hårda investeringar. Men utvecklingsplanen sätter också fingret på det viktigaste; det är människorna i regionen som står för utvecklingen. Att skapa förutsättningar för att frigöra livschanser, utveckla sammanhållning och tillit i samhället är därför hårdvaluta i framtidsbygget.

Bli allt fler och må allt bättre

Att växa skapar både möjligheter och problem. Gemensamma resurser kan utnyttjas effektivare samtidigt som miljön riskerar att ta skada. Expansionen ska hanteras så att stockholmarna i framtiden inte bara är fler utan också mår bättre.

Vara en liten men ändå ledande storstadsregion

Stockholm är en relativt liten storstadsregion med begränsade möjligheter att vara internationellt ledande inom många fält samtidigt. För att klara konkurrensen måste regionen höja kvaliteten inom utbildningen och skapa en mer flexibel och öppen arbetsmarknad.

Öka tryggheten samtidigt som omvärlden upplevs som mer osäker

En trygg region är en attraktiv region. Idag är regioninvånarnas trygghet alltför beroende av vilket område de bor i. En viktig fråga är därför att skapa förutsättningar för trygghet i hela regionen.

Minska klimatpåverkan och ändå främja tillväxt

Hur bördorna fördelas för att reducera utsläpp av växthusgaser kommer att bli en avgörande fråga. Utmaningen är att skapa en god tillgänglighet med mindre klimatpåverkan som också gynnar tillväxt.

Åtgärda kapacitetsbrister när behoven fortsätter att växa

Regionens transporter, bostäder och utbildning har inte utvecklats i takt med befolkningsökningen. Utmaningen är att åtgärda bristerna samtidigt som behoven hela tiden ökar.

Öppna regionen och minska utanförskapet

Stockholmsregionen ska präglas av öppenhet. Invånarnas kön och bakgrund ska aldrig hindra dem från att förverkliga sina drömmar. För att bryta segregationen behövs mötesplatser där personer med olika bakgrund kan lära känna varandra.

Stockholmsregionen

Europas mest attraktiva storstadsregion

Visionen är att Stockholmsregionen ska bli Europas mest attraktiva storstadsregion. En region där många vill bo, leva och verka i framtiden. Målen slår fast vad regionen måste uppnå för att bli mer attraktiv. Strategierna visar vägarna fram till visionen.

En gemensam vision

Stockholmsregionen utvecklas genom både de människor som lever här och de som besöker regionen. För människor som bor här är det viktigt med en god livsmiljö, öppenhet och tillgänglighet. Företagare, forskare och investerare vill ha en konkurrenskraftig innovationsmiljö och säkra investeringar. För besökare är regionen sedan länge ett tilltalande resmål.

Stockholmsregionen behöver en *vision* som vägleder, förenar och utmanar alla de krafter som deltar i utvecklingsarbetet. För att visionen ska bli användbar behöver den konkretiseras i *mål* och *strategier* som anger vägar mot visionen.

Mål som gör regionen attraktiv

I den regionala utvecklingsplanen finns *fyra mål* som anger vilka värden och egenskaper region behöver utveckla för att bli ännu mer attraktiv.

MÅL 1: En öppen och tillgänglig region
Regionen ska se mångfald som en stor tillgång. Invånarna ska ha lika möjligheter oavsett kön, ålder, sexuell läggning, funktionshinder och bakgrund. Tillgängligheten ska vara hög för alla typer av resor.

MÅL 2: En ledande tillväxtregion år 2030
Regionen ska främja innovationer och inspirera människor att starta och utveckla verksamheter. Med bättre förutsättningar för forskning, näringsliv och kultur ökar invånarnas chanser att hitta utvecklande arbeten.

MÅL 3: En region med god livsmiljö år 2030
Stockholmarna ska ha ren luft och rent vatten och en trygg och vacker miljö. Vi ska känna tillit och närhet till varandra och ha ett högt förtroende för samhällsorganen.

MÅL 4: En resurseffektiv region år 2030
Regionens struktur, bebyggelse, transportsystem, gröna kilar, utbildning och tekniska försörjning ska göra det möjligt att använda våra resurser effektivt och ta vår samlade potential till vara. Utsläppen av växthusgaser och förorenande ämnen ska vara låga.

Strategier som visar vägen

För att uppfylla målen och nå fram till visionen, har *sex strategier* identifierats. De presenteras på sidorna som följer och visar vad alla aktörer i regionen gemensamt behöver arbeta med.

STRATEGI 1

Strategier som anger vägar mot visionen.

Utvecklingen av utbildning, bostäder och transporter måste hålla jämna steg med befolkningsökningen. För att minska trängseln behöver kollektivtrafiken ta marknadsandelar.

Fler åker kollektivt

För att regionen ska klara den förväntade expansionen behövs bättre transporter, högre kvalitet på utbildningen och fler bostäder. Strategin innebär både att förvalta och utveckla de befintliga resurserna och att undanröja kapacitetsbrister och kvalitetsproblem.

Resurseffektiva lösningar för bostäder och transporter

Flera områden i regionen kan bli mer attraktiva genom nya bostäder. Bygg- och planprocessen behöver därför bli mer effektiv så att byggkostnaderna minskar och bostadsprojekten går snabbare att genomföra. Transportsystemet behöver effektivare kopplingar mellan olika transportslag. Framför allt måste beroendet av fossila bränslen minska.

Utbildning med hög kvalitet och jämnare rekrytering

Stockholm ska sträva efter att vara en ledande kunskapsregion. Kvaliteten behöver bli högre på alla utbildningsnivåer. Den sociala snedrekryteringen till högre utbildningar och de stora könsskillnaderna i utbildnings- och yrkesval måste minska.

Åtagande – vad som ska göras för att uppnå utvecklingsplanens mål. En eller flera aktörer kan vara ansvariga för genomförandet.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Utbyggd högre utbildning

Den högre utbildningen behöver byggas ut för att utbildningsnivån ska kunna mäta sig med andra framstående storstadsregioner i Europa. Insatser behöver göras för att få fler ungdomar att söka till högre utbildning. Gymnasieutbildningen behöver vara av sådan kvalitet att studenterna klarar den högre utbildningens krav.

En utvidgad distansutbildning bör prövas för att öka antalet studenter. Högre utbildning på distans har lyckats bredda rekryteringen och nått nya grupper vid lärocentrum på andra platser.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Attraktivare kollektivtrafik för alla

Stockholmsregionen behöver en kollektivtrafik som är attraktiv och tillgänglig för alla. Utvecklingen måste utgå från vad som är viktigt för resenärerna; ett perspektiv där hela resan ingår, från dörr till dörr. Spårkapaciteten behöver byggas ut och på sikt måste pendeltåget få egna spår. Förarlösa system i tunnelbanan skulle möjliggöra ett kortare tidsavstånd mellan tågen.

Ett ögonblick år 2050...

När sjuksköterskan Erik åker in till jobbet så är det mindre trängsel på tunnelbanan och köerna runt stadens flaskhalsar är kortare, eftersom både vägar och kollektivtrafik byggts ut. Tvärbanan visade vägen och fler tvärförbindelser har kommit till och människor i regionen knyts därmed samman. Getingmidjan över Gamla stan är bortbyggd tack vare Citybanan och Förbifart Stockholm skapar möjligheter till effektiva resor runt staden och till Arlanda. Människor som bor i norra delarna av regionen kan lätt ta sig till de södra delarna och vice versa. Den tiden då en trafikolycka på Essinge-leden vid Fredhäll kunde stoppa trafiken i hela regionen är förbi.

Samtliga åtaganden inom Strategi 1

Inom utbildningssystemet

- Säkra en utbildning med hög kvalitet i hela regionen.
- Anpassa yrkesutbildningen till arbetsmarknadens och individernas efterfrågan.
- Bygg ut och effektivisera den högre utbildningen i regionen.
- Understöd universitet och högskolor för att uppnå hög kvalitet.

Inom bostadsförsörjningen

- Anpassa byggandet i alla kommuner till den långsiktiga efterfrågan i regionen.
- Anpassa bostadsmarknadens funktionssätt för att nå hög kapacitet och kvalitet i byggprocessen.

Inom transportsystemet

- Utveckla en attraktiv och kapacitetsstark kollektivtrafik som är tillgänglig för alla.
- Öka vägkapaciteten i kritiska avsnitt, samt styr och begränsa efterfrågan.
- Utveckla förbindelser inom och utom landet.
- Stärk förmågan att genomföra investeringar i infrastruktur.

Läs mer i RUFS 2010, s. 50–58

STRATEGI 2

Större öppenhet för impulser utifrån skapar en attraktiv forskningsmiljö. Förnyelse och innovation kan också främjas genom gränsöverskridande möten mellan forskningsvärlden och kulturlivet.

Öppenhet för nya idéer

Stockholmsregionen är framgångsrik inom forskning och utveckling, befolkningen är välutbildad och flera framstående multinationella koncerner är etablerade här. Ändå finns det brister i innovationsmiljön, bland annat när det gäller att göra nya idéer kommersiellt gångbara. Regionen måste bli mer öppen för idéer och impulser utifrån, men också ta bättre vara på den potential som finns hos regionens invånare. Att utrikesfödda till stor del står utanför forskningsvärlden är ett svaghetstecken.

Samtliga åtaganden inom Strategi 2

- Formulera och genomför en långsiktig näringspolitik.
- Säkra ett långsiktigt och systematiskt utbyte mellan offentlig sektor och näringsliv.
- Använd offentlig upphandling för att främja innovationer.
- Uppmuntra nytänkande i offentliga organisationer.
- Låta kreativitet och entreprenörskap prägla utbildningssystemet.
- Stimulera täta och kunskapsintensiva miljöer.
- Skapa förutsättningar för ett kulturliv i världsklass.
- Utveckla regionens internationella profil.
- Stärk regionens position i globala nätverk.
- Utveckla Stockholmsregionen som besöksdestination.
- Stärk de tekniska förutsättningarna för digital kommunikation.

Läs mer i RUFS 2010, s. 63–70

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Genomföra en långsiktig näringspolitik

Näringslivets utveckling behöver stödjas genom att hinder för tillväxt undanröjs. Det behövs ett långsiktigt perspektiv, med en gemensam målsättning och samordning av åtgärder från myndigheter, högskolor och intresseorganisationer.

Insatser som görs måste stödja ambitionerna i utvecklingsplanen, exempelvis med utvecklingen av de regionala stadskärnorna. Insatserna måste också stödja omvandlingen mot ett mera kunskaps- och tjänstebaserat näringsliv.

En modell eller ett system för samordning behöver utvecklas. Alla inblandade aktörer behöver inse värdet av att sätta utvecklingen av regionens näringsliv före den egna organisationen, företaget eller myndigheten.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Utveckla en internationell profil

Stockholmsregionen behöver marknadsföras internationellt för att bli ett attraktivt alternativ för utländsk spetskompetens. En ökad inflyttning av högutbildade utländska medborgare behövs för att säkerställa en långsiktig ekonomisk utveckling. Regionen måste därför öka den internationella medvetenheten om regionens starka sidor och lyfta fram den höga livskvalitetsnivån i förhållande till de flesta andra europeiska storstäder.

En annan viktig komponent är att ytterligare utveckla och betona regionens öppenhet och mångfald. Det handlar även om att kunna erbjuda boende, barnomsorg och annan service till rimliga och konkurrenskraftiga villkor.

Från Cirkus Cirkörs föreställning Wear it like a crown.

Ett ögonblick år 2050...

Stockholm är Europas San Francisco, här får man vara kreativ, skapa och vara annorlunda. Pridefestivalen och andra mötesplatser skapar gemenskap och förståelse. ”Här kan du leva ditt liv som du vill”, som nyinflyttade Kajsa sa.

Ett ögonblick år 2050...

Samarbetet mellan universitet, högskolor, näringsliv och politiker har satt fart, med Kista som förebild. Akademin kommer därmed närmare arbetsmarknaden och samarbetet innebär att tjänsteinnehållet ökar i det som tillverkas i regionen. De som arbetar i industrin får också ökade möjligheter till att löpande utbilda sig så att de kan utveckla regionens industri i den internationella konkurrensen.

Regionens kultur-, miljö- och skönhetsvärden ska utvecklas och bidra till en god livsmiljö. För att minska klimatpåverkan måste energianvändningen ställas om till förnybara energikällor.

Ställ om det ohållbara

Med fler människor i regionen ökar behovet av resurseffektiva lösningar och hushållning med resurser. Till exempel behöver systemen för vatten, avlopp, avfall, energi och transporter bli effektivare och klimatanpassas. Goda förutsättningar finns i form av regionens täta bebyggelse och de omfattande investeringar som redan gjorts i infrastrukturen. År 2050 ska i stort sett all energiförsörjning bestå av förnyelsebara energikällor. Transportsystemet ska bli effektivare genom olika former av incitament och styrmedel. Regionen ska också samarbeta med andra regioner i Östersjöområdet för att drastiskt minska de miljöskadliga utsläppen i Östersjön. En seriös satsning på miljön kan även öka möjligheterna att locka hit utländska företag och investeringar inom miljöteknikområdet.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Mål per sektor för minskade utsläpp

Det regionala klimatarbetet måste ske i samverkan. Samverkan mellan näringsliv, forskning och högre utbildning inom klimat- och energiområdet bör uppmärksammas för att utveckla och kommersialisera miljöteknik. Det behövs formulerade mål för respektive sektor i samhället, både när det gäller direkta och indirekta utsläpp. Klimatförändringen berör framför allt sektorer som hanterar fysisk planering och utbyggnad av samhällets infrastruktur. De olika sektorernas risker och sårbarhet behöver kartläggas, och krisberedskap och reservsystem behöver etableras.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Begränsa transporternas påverkan

Omgivningsbuller ska begränsas samtidigt som infrastrukturen byggs ut och bostadsbyggandet fortsätter i takt med befolkningstillväxten. Tunnlar och olika slag av avskärmningar kan medverka till att minska omgivningsbullret från trafiken. På sikt bör dock målet vara att få fram tystare fordon och alternativa vägbeläggningar. Genomfartstrafik och särskilt tung trafik ska så långt som möjligt ledas utanför de tätaste bebyggelseområdena. Samtidigt bör åtgärder prioriteras som kan stimulera till en säkrare och ökad cykeltrafik.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Ställ om till förnybara energikällor

Energianvändningen måste minskas och ställas om till förnybara energikällor. Fram till 2020 är det främst industri- och bebyggelsesektorn som effektivt och snabbt kan minska sin energianvändning. I ett längre perspektiv är det framförallt transport- och bebyggelsesektorn som behöver stå för den största minskningen. Olika styrmedel behövs för att skynda på omställningen, till exempel Ecodesign, lågenergilösningar och höga effektiviseringskrav. Satsningar på energieffektivitet och förnybara bränslen stärker den internationella profilen som en miljöprogressiv och framtidsinriktad region.

Samtliga åtaganden inom Strategi 3

För kulturmiljö-, rekreations- och naturvärden

- Säkra och utveckla värdena i mark- och vattenlandskapet.
- Säkra och utveckla kustens och skärgårdens natur-, kultur- och rekreationsvärden.
- Skydda Mälaren och Östersjön.

För klimat, energi och transporter

- Sätt sektorsvisa mål för regionens utsläppsminskning av växthusgaser.
- Anpassa regionen till klimatförändringarna.
- Stimulera mer energi- och resurseffektiva transporter.
- Begränsa transporternas negativa påverkan.
- Effektivisera energiförsörjningen och ställ om till förnybara energikällor.

För resurshushållning och försörjningssystem

- Expandera, förstärk och koppla samman försörjningssystemen.
- Utveckla småskaliga lösningar för energi, vatten och avlopp i glesa regiondelar.
- Minska avfallsmängden och använd avfall som resurs.
- Säkra dricksvattenresurserna.
- Förbättra utvinning och återvinning av ballastmaterial.
- Säkerställ platser för anläggningar i logistiskt goda lägen.

Läs mer i RUFS 2010, s. 76–96

Ett ögonblick år 2050...

Regionen har fem miljoner invånare och har en sammanlänkad bostads- och arbetsmarknad från Gävle i norr, till Örebro i väster till Linköping i söder. I denna storstadsregion kan man fortfarande dricka vattnet från Riddarfjärden och upptäcka rikt växt- och djurliv på t.ex. Järvafältet, Europas svar på Central Park.

STRATEGI 4

Mer stadskänsla och bättre förbindelser ska göra regionen större och öka invånarnas möjligheter. Regionala stadskärnor ska växa fram och bli attraktiva miljöer för både boende och näringsliv.

Stort, tätt och grönt

En flerkärnig och tät bebyggelsestruktur skapar förutsättningar för resurseffektivitet, tillgänglighet och dynamik. Genom att koncentrera ny bebyggelse till få stråk och kärnor blir det lättare att värna värdefulla kultur- och naturmiljöer. Den flerkärniga strukturen ska stödjas av företagsetableringar och ett attraktivt utbud av utbildningar, kultur och samhällsservice. Transporterna behöver utvecklas så att de större städerna i östra Mellansverige kan bilda ett nätverk. I skärningspunkter mellan olika delar av transportnätet ska regionala stadskärnor växa fram vilket ger regionens invånare tillgång till större och mer varierade bostads- och arbetsmarknader.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Utveckla regionala stadskärnor

Stadskärnornas dynamiska miljö och kultur är en tillväxtfaktor. De yttre stadskärnorna behöver få mer storstadskaraktär, med fler mötesplatser på gator och torg. De behöver också få ett ökat utbud av nöje och kultur, samhällsservice och småskalig och specialiserad detaljhandel. Utöver den centrala regionkärnan är de yttre stadskärnorna Barkarby-Jakobsberg, Kista-Sollentuna-Häggvik, Arlanda-Märsta, Täby-Arninge, Kungens kurva-Skärholmen, Flemingsberg, Haninge centrum och Södertälje.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Bevara regionens gröna kilar

De gröna kilarna ska bevaras och göras ännu mer tillgängliga för invånarna. Kilarna spänner över flera kommuner och deras kvalitet är kopplade till att de utgör en sammanhängande struktur. Det är därför viktigt att planeringen av nya områden tar hänsyn till bebyggelse- och grönstruktur, både på lokal och regional nivå. Ett mellankommunalt samarbete kan samordna åtgärder för skötsel och anläggning. Grönområdena kan göras mer attraktiva genom att anlägga cykel- och gångstråk och tydliga gröna stråk med alléer och boulevarder, samt utveckla idrottsplatser, motionsanläggningar och andra mötesplatser

Samtliga åtaganden inom Strategi 4

För sammanlänkning av östra Mellansverige

- Utveckla stadsstrukturen i östra Mellansverige med spårtrafiken som grund.

För flerkärnig och tät stadsstruktur

- Utveckla regionala stadskärnor i Stockholmsregionen.
- Utveckla transportsystem som stödjer Stockholmsregionens flerkärnighet.
- Gör bebyggelsestrukturen tätare och mer variationsrik.
- Skapa en attraktiv stadsmiljö med torg, parker och grönområden.
- Skapa förutsättningar för en dynamisk kvällsekonomi i regionens stadskärnor.

För gröna kilar och stränder

- Bevara, utveckla och tillgängliggör de gröna kilarna.
- Utveckla strändernas värden och tillgänglighet.

Läs mer i RUFS 2010, s. 100–106

Ett ögonblick år 2050...

Tack vare de åtta regionala kärnorna kan konsulten Sten leva billöst. Han bor i en promenadstad, Täby–Arninge-kärnan, och kan cykla och promenera i sin del av regionen. I hans kärna finns också gott utbud av kvällsekonomi: service och nöjen och varierade boendeformer som passar många. Regionens miljonprogram har också renoverats och närheten till grönområden och den goda kollektivtrafiken gör de ombyggda områdena mycket populära.

Stockholm behöver en större social och kulturell mångfald. För att minska segregationen måste vi skapa platser där människor med olika bakgrund faktiskt träffar varandra.

Mötesplatser utan gränser

Om vi underlättar rörlighet och utbyte mellan olika områden skapar vi förutsättningar för sammanhållning. Om människor från olika grupper lär känna varandra minskar effekterna av bostadssegregationen. Regionen måste förändra de villkor på bostads-, utbildnings- och arbetsmarknaden som leder till en social och etnisk uppdelning av invånarna. Särskilt viktigt är att stärka invandrares ställning på arbetsmarknaden.

Tillit mellan människor – socialt kapital

Avgörande för att stärka sammanhållningen i regionen är att det finns tillit mellan människor, vilket också kallas socialt kapital. Regionen behöver stärka det sociala kapitalet genom att skapa fler mötesplatser där människor med olika bakgrund träffas och får kontakt. Regionen måste också identifiera och stödja platser och verksamheter som har betydelse för invånarnas sociala kapital.

Olika typer av bostäder motverkar segregationen

En stor orsak till den etniska segregationen i boendet är att majoritetsbefolkningen inte vill bo i invandrartäta områden. Ett mer varierat utbud av bostäder skulle öka chanserna att människor med olika bakgrund väljer att bosätta sig i samma område. Sammanhållningen mellan olika delar av regionen behöver också stärkas. Strukturen för bostäder och kommunikationer ger god tillgänglighet till regionens centrum, men det finns brister i infrastrukturen mellan andra delar av regionen.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Skapa attraktiva boendemiljöer

Utbudet av hyresrätter i olika prissegment på bostadsmarknaden bör öka för att regionen ska fortsätta att vara konkurrenskraftig. Regionen måste även tillgodose behovet av bostäder för studenter för att möjliggöra utbildning av nödvändig arbetskraft. En ambition är att förtäta och funktionsblanda staden. Bostadsområden och livsmiljöer kan bli mer jämställda om den översiktliga planeringen fångar upp erfarenheter från människor med olika livsstilar och förutsättningar.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Utveckla tilliten till det offentliga

Myndigheterna behöver vara närvarande där människor befinner sig – både fysiskt och virtuellt. De olika förvaltningarnas agerande måste präglas av tydlighet och transparens, objektivitet och rättvisa, ett välkomnande bemötande och ett begripligt språk. Det ska vara lätt för alla att komma i kontakt med myndigheter, oavsett utbildningsnivå och bakgrund.

Samtliga åtaganden inom Strategi 5

- Skapa attraktiva och varierade boendemiljöer inom regionens delmarknader.
- Gör befintliga mötesplatser mer attraktiva och skapa nya mötesplatser spridda inom regionen.
- Utveckla det sociala innehållet i Stockholms varumärke och marknadsföringen av regionen inåt och utåt.
- Skapa strategiskt placerade landmärken i regionens stadskärnor.
- Samverka kring evenemang som stärker regionens profil inåt och utåt.
- Utveckla tilliten till det offentliga.

Läs mer i RUFS 2010, s. 111–116

Ett ögonblick år 2050...

Nya snabbtåg och regionalpendeln gör att det finns möjlighet för t.ex. Eva som bor i Västerås att pendla till och från Stockholm. De som reser kollektivt har fått det bättre rent generellt. Det tillhör ovanligheterna med störningar i T-bana och pendeltrafik. Tågen är bekväma, trygga och utrustade med exempelvis fikamöjligheter och trådlöst Internet.

För individen kan dåliga livschanser leda till ohälsa och utanförskap. För regionen är personer som inte deltar i samhällslivet en bortslösad kreativ kraft. Värdet av att ta tillvara denna kraft går knappast att överskatta.

Tillgänglig för alla

Många invånare i Stockholmsregionen lever inte på samma villkor som andra på grund av synliga och osynliga barriärer. De är utestängda från arbetsmarknaden, har inte lön efter förmåga, får inte utnyttja sin potential eller har få sociala kontakter. Regionen behöver hitta ett sätt att värdera kompetens oberoende av ålder, kön, funktionshinder, sexuell läggning eller social och etnisk bakgrund.

Diskriminering påverkar hela regionen

Diskriminering gör det både svårare för människor att finna arbete och för arbetsgivare att hitta lämplig arbetskraft. Diskriminering påverkar regionens attraktivitet starkt negativt. Planeringen av utbildning, bostäder och arbetsmarknad måste sträva efter att rasera diskriminerande barriärer. Särskilt angeläget är att stödja de grupper som riskerar att drabbas på flera grunder, till exempel både kön och etnicitet.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Förnya integrationspolitiken

Integrationen mellan olika grupper måste gå bortom ett ensidigt fokus på dem som betraktas som förlorare i segregationsprocessen. Frågan bör föras in i fler utvecklingsområden, så att integration och mångfald utvecklas som en strategisk fråga för hela regionen. Det nya perspektivet omfattar utvecklingsområden som inte traditionellt betraktas som integrationspolitiska.

Det handlar om tillgänglighet mellan områden av olika karaktär. Nya attraktiva stadsmiljöer och mötesplatser ska skapas, där människor med olika bakgrund kan mötas och lära känna varandra.

EXEMPEL PÅ ÅTAGANDE:

Tryggt att vistas och resa

Alla ska känna sig tillräckligt trygga när de vistas i det offentliga rummet eller reser kollektivt. Miljön ska vara tillgänglig även för funktionshindrade. Det är viktigt att många människor vistas ute på gator, torg och andra allmänna platser, eftersom det ökar känslan av trygghet för alla. Åtgärder behöver vidtas för att öka tryggheten, genom SL och trafikentreprenörerna, med exempelvis kameraövervakning, trygghetstelefoner och klotterbekämpning.

Samtliga åtaganden inom Strategi 6

- Samverka på strategisk nivå för att förnya och bredda integrationspolitiken.
- Anta en policy mot diskriminering.
- Gör organisationerna mångfaldsorienterade.
- Följ upp integration och utanförskap i hela regionen.
- Undanröj hinder för att alla människor tryggt ska kunna vistas och resa i regionen.

Läs mer i RUFS 2010, s. 121–124

Ett ögonblick år 2050...

Många av barnen till de invandrare och flyktingar som kom kring sekelskiftet har kommit in ordentligt på arbetsmarknaden. Deras kulturella bakgrund och språkkunskaper bäddar för kontakter med nya och internationella marknader. Stöd och rådgivning för entreprenörer och nyföretagare leder till en förbättrad integration med lika möjligheter för alla.

Den regionala utvecklingsplanen har tagits fram för att göra livet bättre för dig som bor, arbetar och vistas i Stockholmsregionen. Planen uttrycker den gemensamma viljan för regionens utveckling och har arbetats fram av alla viktiga aktörer i regionen.

Därför behövs en regional utvecklingsplan

Stockholmsregionens utvecklingsplan, RUFS 2010, fungerar som ett paraply för att samla olika operativa insatser. Den ger också vägledning i det regionala utvecklingsarbetet genom tydliga åtaganden.

Utan en regional utvecklingsplan riskerar arbetet med regionens utveckling att bli splittrat och otillräckligt. Planen visar regionens gemensamma vilja i de många utmaningar som väntar.

Tre tidsperspektiv

Det långa tidsperspektivet på cirka 40 år – till 2050 – är grunden för vision, mål och strategier och för målbilden för östra Mellansverige. Här är den grundläggande fysiska strukturen som omfattar bland annat grönstruktur, bebyggelsestruktur och transportsystem central. Klimatfrågan är en fråga som särskilt motiverar det långa tidsperspektivet.

Det medellånga tidsperspektivet på cirka 20 år – fram till 2030 – ligger till grund för plankarta, planeringsmål och åtaganden. Tidsperspektivet relaterar till kommunernas översiktsplanering.

Det kortare perspektivet på cirka 10 år – fram till 2020 – har fokus på genomförande och operativ planering. Under den här fasen är det viktigt att samverka och få planen att påverka den statliga planeringen av investeringar i infrastruktur- och strukturfondsprogram.

Ett gemensamt arbete

Arbetet med att ta fram RUFS 2010, påbörjades redan 2006. Under fyra år har planen växt fram i planering, samråd och dialog. I maj 2010 antogs den av Landstingsfullmäktige i Stockholms län.

Under de fyra åren har mer än 250 organisationer deltagit i arbetet. Det är kommuner, landsting, statliga myndigheter, näringsliv, intresseorganisationer och medborgare som tillsammans har tagit fram planen.

Några områden som är viktiga att prioritera

- Ett *politiskt ansvarstagande* och engagemang kring centrala utvecklingsfrågor i regionen.
- En *levande och öppen debatt* där alla kan delta – såväl politiker, tjänstemän, företagare och andra organisationer, som medborgare.
- Återkommande *lärandekonferenser* där regionens aktörer får tillfälle att samlas för att behålla fokus på helheten och långsiktigheten i utvecklingsarbetet.
- *Rankning och jämförelser* med andra storstadsregioner för att se hur andra regioner utvecklas och vilka värden vår region kan erbjuda.

Genom tydliga åtaganden ger planen vägledning till konkreta planeringsinsatser och operativt arbete hos regionens aktörer.

Uppföljning leder framåt

Det behövs en regelbunden uppföljning av genomförande och resultat för att komma framåt i utvecklingen.

Fyra frågor behöver stämmas av regelbundet:

1. Vad gör regionens aktörer för att förverkliga ambitionerna i planen?
2. Hur går det för regionen?
3. Vilka är miljöeffekterna av planen?
4. Hur presterar regionen i förhållande till andra europeiska storstadsregioner?

Hur Stockholmsregionen lyckas utifrån åtagandena i RUFS kommer regelbundet att mätas utifrån ett antal teman. Mätningarna jämförs sedan med åtta andra storstadsregioner i Europa för att se hur Stockholmsregionen står sig internationellt.

Stockholmsregionens utvecklingsplan fyller många behov i regionen

- RUFS är en gemensam plan som visar på regionens samlade vilja och som ger vägledning
- RUFS tar sin utgångspunkt i erfarenheter och kunskap från RUFS 2001 och den delregionala utvecklingsplanen för Stockholms kust och skärgård
- RUFS anger strategier och åtaganden som genomförs av och hålls levande av regionens aktörer
- RUFS anger en långtgående samordning och ett resurseffektivt och målmedvetet arbetssätt
- RUFS har formell status som både regionplan (PBL) och regionalt utvecklingsprogram (förordningen om regionalt tillväxtarbete)
- RUFS ger ledning i det regionala utvecklingsarbetet genom tydliga åtaganden
- RUFS utgör grunden för olika planer och insatser i regionen såsom: kommunernas planering, mellankommunal samordning, regionala strukturfondsprogram och statlig infrastrukturplanering
- RUFS fungerar som ett samlande paraply för operativa insatser, snarare än att ange åtgärder

År 2050 kommer regionen bestå av ett väl sammanlänkat system av större och mindre orter.
Tack vare goda förbindelser kommer möjligheterna att öka både på arbets- och bostadsmarknaden.

5 miljoner goda grannar

Gemensam utveckling i östra Mellansverige med sikte mot 2050

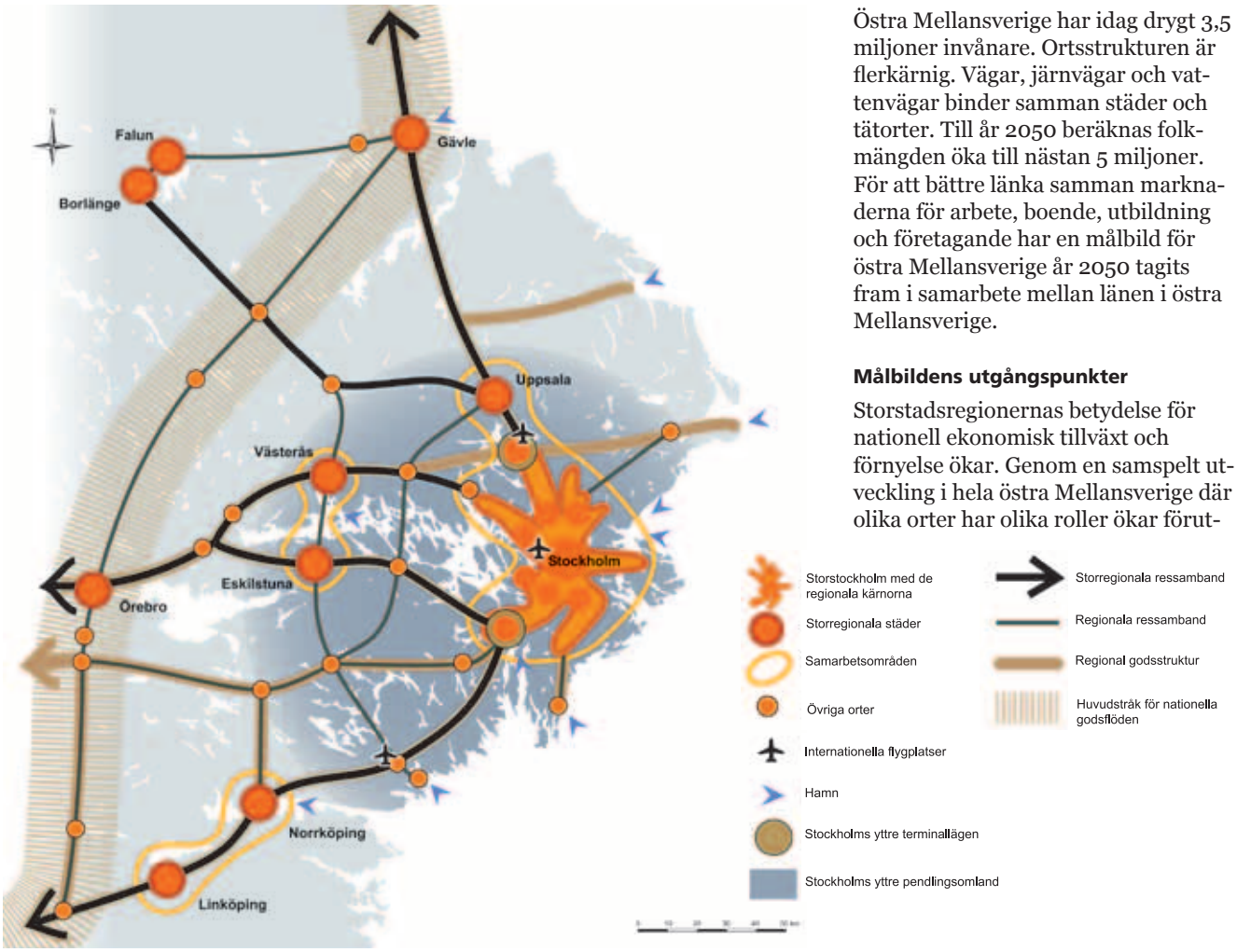

Östra Mellansverige har idag drygt 3,5 miljoner invånare. Ortsstrukturen är flerkärnig. Vägar, järnvägar och vattenvägar binder samman städer och tätorter. Till år 2050 beräknas folkmängden öka till nästan 5 miljoner. För att bättre länka samman marknaderna för arbete, boende, utbildning och företagande har en målbild för östra Mellansverige år 2050 tagits fram i samarbete mellan länen i östra Mellansverige.

Målbildens utgångspunkter

Storstadsregionernas betydelse för nationell ekonomisk tillväxt och förnyelse ökar. Genom en samspelt utveckling i hela östra Mellansverige där olika orter har olika roller ökar förut-

sättningarna för att nå visionen om att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion.

Täta städer med stort utbud och god kollektivtrafik

Städer och stadskärnor ska planeras för att vara upplevelserika och attraktiva stadsmiljöer för invånare, besökare och näringsliv. Extra viktigt är att stadsutvecklingen runt stationer och knutpunkter får en tät och tilltalande utformning. Täta och koncentrerade städer har större förutsättningar till utvecklat stadsliv, god kollektivtrafik och energisnål infrastruktur. De ger också invånare och företagare tillgång till stora närmarknader och lockar till sig den högst kvalificerade och internationellt mest efterfrågade arbetskraften.

Kollektivtrafiken gör regionen större

Det länsöverskridande resandet i östra Mellansverige kommer att öka. För att utnyttja hela arbets- och bostadsmarknadens potential och minska miljöbelastningen bör det bli kollektivtrafikens uppgift att knyta samman östra Mellansveriges olika marknader. Konkurrenskraftig miljösmart kollektivtrafik sker år 2050 på väg såväl som spår. Utan satsningar på kollektivtrafiken blir andelen bilresor högre.

God tillgänglighet till Stockholm och Arlanda

För regionens internationella konkurrenskraft är tillgängligheten till Arlanda flygplats av största vikt. Resorna från östra Mellansverige till Arlanda ska i första hand ske med kollektivtrafik.

Befolkningsökningen i regionen fram till år 2050 ställer höga krav på genomtänkta beslut. Planen omfattar en rad studier som visar hur olika flöden i regionen behöver hanteras för att fungera.

Flöden i en växande region

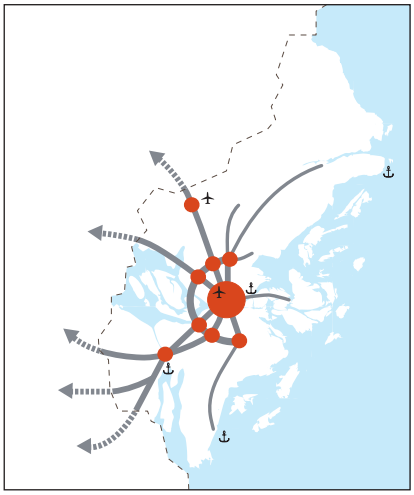

En sammanhållen marknad för arbete och bostäder

Investeringar i transportsystemet ska tillgodose resbehovet i en växande region. Kapaciteten ska öka över Saltsjö-Mälarsnittet på både vägar och spår, liksom förbindelserna mot omgivande län. Nya tvärförbindelser ska koppla samman de regionala stadskärnorna. Åtgärderna ger regionen en sammanhållen bostads- och arbetsmarknad och ökar arbetsmarknadens storlek.

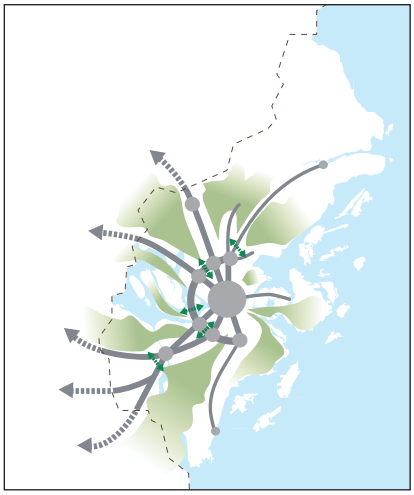

Nya förbindelser i samklang med naturen

Den växande regionen behöver nya tvärförbindelser som stödjer utvecklingen i de yttre regionala stadskärnorna och förbättrar tillgängligheten till regionens flygplatser och hamnar. Men regionens attraktivitet bygger också på tillgängliga grönområden. Med nya förbindelser får fler invånare möjlighet att enkelt besöka grönområden. Svaga partier i de gröna kilarna bör stärkas.

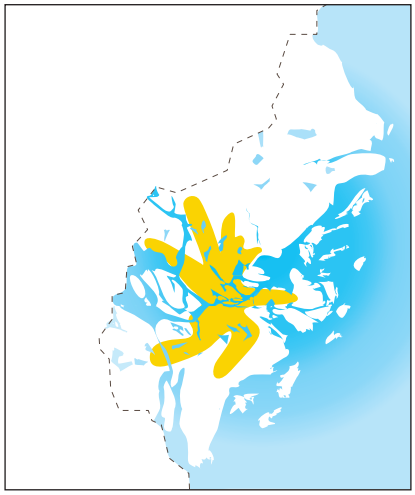

Vattenmiljö med dubbla roller

Vattenmiljöerna i Stockholmsregionen är viktiga för dricksvattenförsörjningen, men de har också avgörande betydelse för regionens identitet och attraktionskraft. Boende och turister ska även i fortsättningen ha tillgång till stränder och kunna använda vattnet i regionen för rekreation. För att skydda det vattennära natur- och kulturlandskapet bör ny bebyggelse ligga nära befintliga samhällen eller redan bebyggda områden.

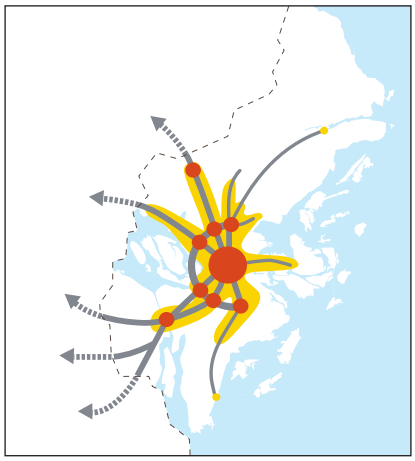

En resurseffektiv och tillgänglig bebyggelsestruktur

Bebyggelsestrukturen bör utvecklas till täta stadsmiljöer som är tillgängliga med kollektivtrafik. Bebyggelsen bör i första hand utvecklas nära befintlig stadsbygd. Kollektivtrafiken ska vara konkurrenskraftig och tillgänglig under hela dygnet.

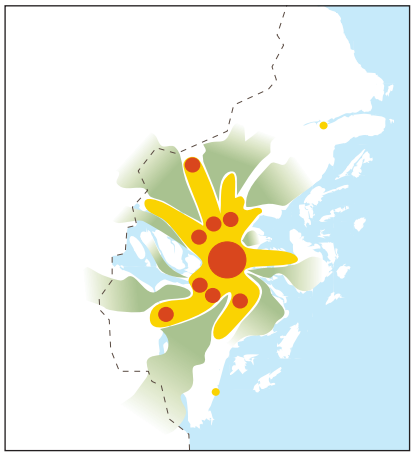

En tät och upplevelserik stadsmiljö med parker och grönområden

En sammanhängande och upplevelserik stadsbygd ska utvecklas med hänsyn till parker och grönområden. Då ny bebyggelse i första hand lokaliseras nära den befintliga bebyggelsen kan man minimera intrånget i storstadens gröna kilar.

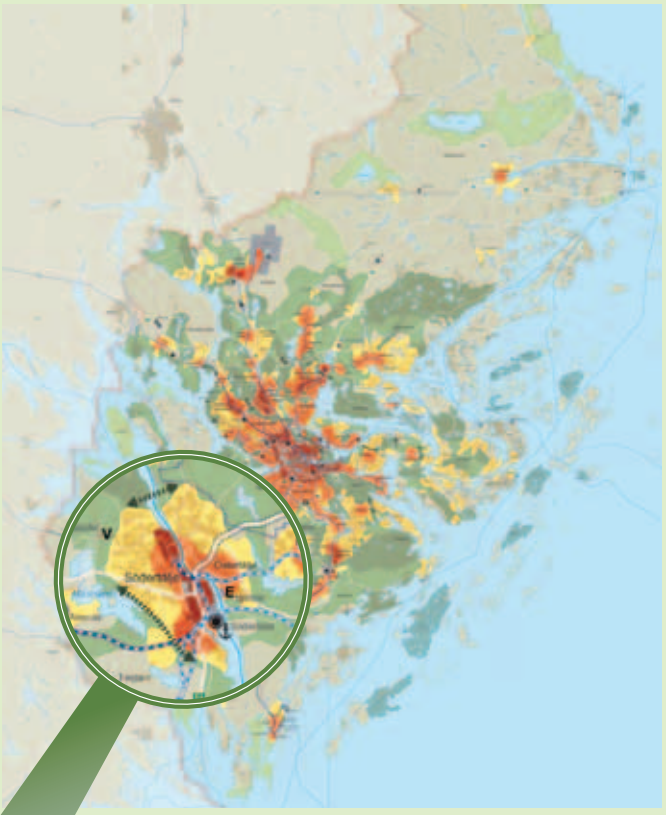

RUFS plankarta

Plankartan för Stockholms län ger vägledning för användningen av mark- och vattenområden samt riktlinjer för lokalisering av bebyggelse och anläggningar. Avgränsningar och sträckningar är schematiska. Plankartan visar regionala prioriteringar mellan olika intressen.

Du kan se hela plankartan i större format på vår webbplats www.regionplanekontoret.sll.se

Foto: omslag Jeppe Wikstrom/Getty Image, s. 2 Lars Carlström/Maskot, s.4 Hans Geijer/Johnér, Henrik Trygg/Johnér, BananaStock/Johner, s. 7 Joachim Bélaieff/Maskot, s. 9 Mattias Edwall, Ingmar Lindevall/Johner, s. 11 Serny Pernebjer/Maskot, s. 13 Martin Stenmark/Maskot, Jakob Fridholm/Johnér, s.15 Plattform/Johnér, Eva Tedesj/Scanpix: s. 17 Ann Eriksson/Nordicphotos, Beatrice Lundborg/Scanpix, s. 19 Frank Chmura/Tiofoto/Nordicphotos, Maskot, s. 21 Dan Persson/Maskot, **Kartor:** s. 20 Karin Eklund, WSP Analys & Strategi, s. 22–23 Emma Byström, WSP Analys & Strategi, s. 23 (plankartan) Magnus de Vries, WSP Analys & Strategi **Karttillstånd** © Lantmäteriet Gävle 2009. Medgivande I 2009/0998.

Ta del av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010

Via internet

På webbplatsen www.regionplanekontoret.sll.se/rufs kan du söka dig runt i RUFS 2010, få information om aktiviteter och ladda hem de delar av planen som du är intresserad av.

Beställ via post eller e-post

På adressen bestallning@regionplanekontoret.sll.se kan du utan avgift beställa det antal exemplar som du behöver (uppge leveransadress). Beställning per post sker till adress: Stockholms läns landsting, Regionplanekontoret, Box 4414, 102 69 Stockholm

Håll utkik på webbplatsen

www.regionplanekontoret.sll.se/rufs för att läsa nyheter, anmäla dig till aktiviteter och läsa mer om Stockholmsregionens framtid!

Har du frågor?

Kontakta oss via info@regionplanekontoret.sll.se

Regionplanekontoret
Box 4414, 102 69 Stockholm
Telefon: 08-737 25 00 vx
E-post: info@regionplanekontoret.sll.se

Regionplanekontoret
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING